

LØRENSKOG KOMMUNE
Kulturtenesten
Kulturvern/museum

210

Kultur og kirkedep. KI	
Saksnr. 200605491	Dato: 04/206
Kode: Ki-521	Post:

Kirkeavdelingen Kultur- og kirke departementet
Pb 8030

0030 OSLO

Saksbehandler: Bjørn Berre

Direkte telefon: 67 91 34 16

Deres ref.:

Vår ref.: 06/2885 - 26/06/233983

Klassering: 034

Dato: 28.11.2006

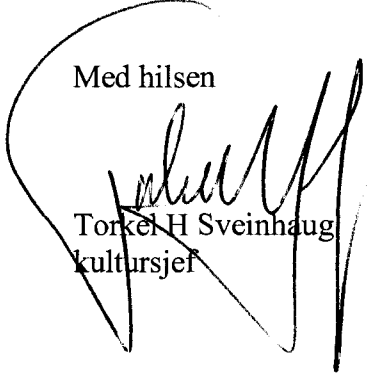
NOU 2006:2 - Staten og Den norske kirke - Høring

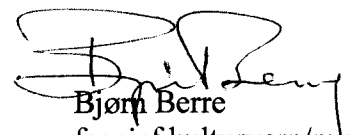
Viser til Deres brev til høringsinstansene datert 24.04.06.

Vedlagt oversendes Lørenskog kommunes høringsuttalelse, datert 24.11.06.

Lørenskog kommunes høringsuttalelse legges fram for kultur- og oppvekstutvalget 18.12.06 og kommunestyret 13.12.06 til orientering. Eventuelle bemerkninger som måtte komme i forbindelse med den politiske behandlingen vil bli ettersendt.

Med hilsen

Torkel H Sveinhaug
kultursjef

Bjørn Berre
fagsjef kulturvern/museum

Vedlegg: Lørenskog kommunes høringsuttalelse til NOU 2006:2, Staten og Den norske kirke.

Postadresse:
Rådhuset
1470 Lørenskog

Besøksadresse:
Skårersletta 60
1473 Lørenskog

Bankgiro: 1628 05 91045
Internett: www.lorenskog.kommune.no
E-post: kulturtenesten@lorenskog.kommune.no

Telefon: 67 91 34 00
Telefaks: 67 91 34 01

NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

Høringsuttalelse

Lørenskog kommune

November 2006

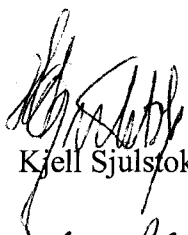
Kultur- og oppvekstutvalget oppnevnte i møte 25.09.06, sak 062/06, høringsutvalget som skal utforme Lørenskog kommunes høringsuttalelse til NOU 2006:2 Staten og den norske kirke.

Utvalget avgir med dette sin høringsuttalelse.

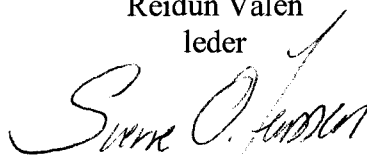
Lørenskog, 24. november 2006.

Reidun Valen
leder

Kjell Sjulstok

Sverre Olay Jensen

Anne-Marie Oppegaard

Hilde Palmgren

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Lørenskog kommune

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Det overordnede prinsippet skal være lik behandling av alle innbyggere uavhengig av tros- og livssynstilhørighet og i tråd med de europeiske menneskerettskonvensjonene. Dette innebærer at statens politikk på området religion og livssyn er underlagt prinsippet om ikke-diskriminering.

Tros- og livssynspolitikken skal gi tros- og livssynssamfunn full frihet og retten til selv å tolke hva som er riktig ut fra bekjennelser og egenforståelse, og ikke pålegges ordninger som krenker denne frihet. Det er en forutsetning at norsk lov overholdes.

Kristen tro er uløselig knyttet til nasjonens historie og tradisjon og må fortsatt ha en plass i det offentlige rom. Den 1000- årige kristne kulturarven slik den er nedfelt i litteratur, kunst og musikk, må bli ivaretatt og videreført til nye generasjoner.

Innstillingen er enstemmig.

2. Den norske kirke som statskirke:

- 2.1 Bør fortsette
- 2.2 Bør avvikles 3 stemmer
- 2.3 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre og FrP, for svaralternativ 2.2)

Det overordnede prinsipp skal være lik behandling av alle innbyggere uavhengig av tros- og livssynstilhørighet og i tråd med de europeiske menneskerettskonvensjonene. Den norske kirke som statskirke er ikke forenelig med menneskerettighetskonvensjonenes krav til likebehandling og ikke-diskriminering og må derfor nødvendigvis avvikles.

Mindretallsinnstilling (1 stemme, Høyre, for svaralternativ 2.2, men med følgende innstilling)

Jeg har valgt å krysse av for at statskirken bør avvikles, men mener med dette Statskirken i sin nåværende form. Jeg støtter derfor Gjønnesutvalgets flertall som foreslår en lovforankret folkekirke med det tillegg at kirken skal være lovforankret også i grunnloven. Jeg viser i den sammenheng til mitt svar på spørsmål 3 og 6.

Den selvstendigjøring og styrking av den lokale kirke som skjedde ved Kirkeloven av 1996, må tas vare på og ikke reduseres ved at myndighet og økonomi sentraliseres.

En ser ingen hindring for at det lokalkirkelige selvstyret kan videreutvikles ut fra en lovfestet samordning mellom stat og Den norske kirke på sentralt nivå.

Utnevning av biskoper bør også etter hvert overlates til et kirkelig organ, og da muligens til det aktuelle bispedømmet etter en sentralkirkelig innstillingsprosess. Men inntil denne saken er modnet vesentlig, mener jeg det er akseptabelt at tilsetning skjer av et kirkelig statsråd, etter en prosedyre lik den som Gjønnesutvalgets andre mindretall foreslår.

Kongens og kongefamiliens plass i en framtidig kirkeordning må ivaretas og er av avgjørende betydning også i framtiden.

Mindretallsinnstilling (1 stemme, DnA, for svaralternativ 2.1)

Dagens ordning bør opprettholdes med sterke forankringer i Staten. Dette for å unngå at det er kirken selv som skal utnevne de fremtidige biskopene. Ved å følge flertallets innstilling, er jeg redd at de konservative kreftene i kirken skal få for mye makt i forbindelse med synet på kvinnelige prester, homofile og dagens abortlov.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- 3.1 Grunnloven
- 3.2 Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- 3.3 Lov om trossamfunn 3 stemmer
- 3.4 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre, FrP, for svaralternativ 3.3)

Den norske kirke må som alle tros- og livssynssamfunn ha rett til å fastsette egne forhold selv. Forholdet stat og tros- og livssynssamfunn må reguleres i henhold til statens menneskerettslige gitte ansvar. Grunnloven må fastslå det offentlige ansvar for å legge til rette for utøvelse av tro og livssyn.

Mindretallsinnstilling (2 stemmer, Høyre, DnA, for svaralternativ 3.1)

Den norske kirke må styres ut fra en egen rammelov vedtatt av Stortinget, hjemlet i en paragraf i Grunnloven.

Verdigrunnlaget for Staten må stå som besvart i punkt 6, de kristne og humanistiske verdier i tillegg til prinsippet om religionsfrihet.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- 4.1 Gjennom medlemsavgift
- 4.2 Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige 3 stemmer
- 4.3 Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- 4.4 Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- 4.5 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre, FrP, for svaralternativ 4.2)

Da livssyn har et fundamentalt oppdrageselement i et demokratisk fritt samfunn, vil det være gode grunner for at staten etter søknad og etter visse kriterier, som kommer fram i vårt svar på punkt 1, kan yte støtte til driften av organisasjonene.

Mindretallsinnstilling (2 stemmer, Høyre, DnA, for svaralternativ 4.4)

Offentlig finansiering må fortsatt stå for hovedfinansieringen av Den norske kirke, uten at det lages et byråkratisk apparat med innkreving og fordeling av midler.

Skulle det skje at Den norske kirke kobles helt bort fra tilknytningen til Staten, anbefaler vi at det innføres en obligatorisk livssynsavgift.

1. Offentlig finansiering er den riktige finansieringsordningen.

Dette alternativet sikrer fortsatt en statlig forpliktelse til å videreføre finansieringen av vår folkekirke uten de uheldige konsekvensene livssynsavgift og medlemsavgift vil medføre. jfr. Pkt 2 og 3 nedenfor. Dette sikrer at Staten forpliktes til å videreføre vår kristne kulturarv, og at vi fortsatt får beholde en levende folkekirke, hvor ingen skal stoppes i døren på grunn av manglende medlemskap.

Statens forpliktelser overfor folkekirken er å betrakte som en grunnlagsinvestering på linje med skoler, kultur, kringkasting, veibygg etc. Med offentlig finansiering vil kirkelige organer fortsatt kunne konsentrere seg om å være kulturbærer og ikke pengeinnsamler.

2. Obligatorisk livssynsavgift er byråkratisk og uegnet til formålet.

Dette elternativet innebærer at alle borgere betaler en livssynsavgift, som fordeles til mottagerne etter det alternativ skatteyteren velger. I Gjønnesutvalgets innstilling side 122, pkt 6.6.2 Obligatorisk livssynsavgift, sier det i første avsnitt, siste setning: "Den direkte personbeskatningen reduseres tilsvarende". Denne ordningen medfører derved et 0-regnskap for Staten, og vil kunne medføre et ytterligere og kostnadskrevenende byråkrati, uten at vi kan se at det medfører noen økonomisk fordel for den norske kirke eller andre.

Det vil oppstå en uheldig og følelsesladet debatt om hvordan avgiften skal beregnes.

3. Medlemskap er uaktuelt for Den norske kirke

Den eneste forutsetning for medlemskap i Den norske kirke er at man er døpt der. Denne forutsetningen medfører at medlemskontingent er utelukket.

Medlemskontingent vil føre til reduksjon både i offergaver og givertjeneste, og slå negativt ut for barne- og ungdomsarbeid, diakoni etc.

Kontingentsystemet vil medføre store kostnader i form av innkreving og fordeling, og folk vil se på medlemskontingent som en ny, offentlig avgift, og kan bli en medvirkende årsak til å melde seg ut av Den norske kirke. Det gavner ingen.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

5.1 Valgordningene bør være som i dag

5.2 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer

5.3 Vet ikke / ønsker ikke å svare

4 stemmer

Flertallsinnstilling (4 stemmer, SV, Venstre, FrP, DnA, for svaralternativ 5.3)

Stat og kirke må utrede nye prosedyrer og styringssystemer etter en overgangsperiode. Tros- og livssynssamfunnene må få full rett til å fastsette indre forhold forutsatt at norsk lov overholdes.

Mindretallsinnstilling (1 stemme, Høyre, for svaralternativ 5.1)

Et styrket demokrati og en forbedret valgordning er nødvendig uavhengig av den fremtidige relasjonen til Staten.

Det kirkelige demokratiet bygger på soknet som grunnenhet og ivaretas ved lokalt forankrede valg til styrende organer. Det bør være fortsatt direkte valg til menighetsråd, og for fremtiden også til det som blir et utvidet fellesrådsområde. Dette nivået vil etter vårt syn måtte tilføres flere oppgaver enn i dag ved at arbeidsgiverfunksjonene for alle lokalt kirkelige ansatte vil måtte legges dit.

Dette aktualiserer også forholdet mellom ansattrepresentasjon og demokratisk valgte i slike styrende organer. En styrking av den lokale kirkes handlekraft vil være et viktig bidrag til å styrke valginteressen og den demokratiske forankring i Den norske kirke. En styrking av den lokale kirkes handlingsrom avhenger også av at myndighet og midler henger sammen på det lokale eller det tilsvarende fellesrådsområde.

Valgene til de regionale og sentrale kirkelige råd må utredes videre, men vi ser for oss at det må bli en form for gjennomgående representasjon slik vi har i dag. Det betyr at kirkemøtets delegater springer ut fra de lokale kirkelige råd. Det er godt mulig at dette kan suppleres med direkte valg på deler av forsamlingene.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

6.1 Ingen tillegg

6.2 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på;
så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene

3 stemmer

6.3 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget

6.4 Det humanistiske verdigrunnlaget

6.5 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke

6.6 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre, FrP, for svaralternativ 6.2)

Staten og dens myndigheter skal sikre menneskenes grunnleggende rettigheter og friheter etter inngåtte traktater og bidra til å utvikle og fremme disse høye prinsipper. Alle innbyggere i landet har på like betingelser frihet til utøvelse av religion og livsanskuelse.

En slik verdiformulering vil innebære at det er menneskerettighetenes prinsipper og idealer som blir det etiske grunnlaget for statens virksomhet. Dette innebærer at ulike religioner og livssyn blir likestilt og at staten blir forpliktet til å likebehandle disse.

Mindretallsinnstilling (2 stemmer, Høyre, DnA, for både svaralternativ 6.3 og 6.5)

Vi ønsker en forankring i Grunnloven med følgende tekst:

Alle Indvaanere af Riget have fri Religionsøvelse.

Den norske Kirke forbliver en evangelisk-luthersk Folkekirke. Nærmere Bestemmelser om dens Ordning fastsættes ved Lov.

I tillegg ønskes en klar formulering om at Staten fortsatt skal føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik, forankret i det kristne og humanistiske verdigrunnlaget og fri religionsutøvelse.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

7.1 Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellelsråd).

7.2 Kommunen.

3 stemmer

7.3 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre, FrP, for svaralternativ 7.2)

Kommunen skal ha forvaltningsansvaret for gravferdsforvaltningen.

Respekten for den enkelte må legges til grunn når gravferdsordningen skal forvaltes. Av dette følger at det organ som skal forvalte gravferdsordningene ikke må være knyttet til en enkelt livssynsorganisasjon.

Kommunen bør ha et økonomisk og forvaltningmessig ansvar for at grav og urnelunder er opparbeidet og drives etter demokratiske og etiske regler. Kommunen bør ha ansvar for at "nøytrale" seremonibygge stilles til rådighet for den enkelte borger.

Det forutsettes samarbeid med tros- og livssynssamfunn og enkeltmennesker som ikke ønsker innblanding fra livssynsorganisasjoner, for gjennomføring av seremonier.

Mindretallsinnstilling (2 stemmer, Høyre, DnA, for svaralternativ 7.1)

Mindretallet mener at de kirkelige fellelsråd har vist at de kan være en god operatør for gravferdsforvaltningen for alle – uansett livssyn. Den største utfordringen er at det er manglende økonomiske ressurser til bygging av egnede seremonilokaler og til å skaffe tilstrekkelig arealer for gravplasser for mennesker med ulike skikker for gravlegging. Denne utfordringen vil være den samme om kommunen hadde det overordnede ansvaret.

Sammenlignet med våre naboland er vår gravferdsforvaltning svært kostnadseffektiv, noe som skyldes en rasjonell drift ved at det er kombinasjonsstillinger og lokale kostnadseffektive løsninger. En annen sak er at de fleste gravferdsadministrasjoner sliter med så små budsjetter at en ikke får gjort det gode arbeid som en både ønsker og kan.

Følgende grunner taler for at kirkelig fellelsråd fortsatt bør fortsette å forvalte gravferdsvirk-somheten.

- De fleste gravplasser omkranser en soknekirke eller er bygget ut i tilknytning til en kirke. Og selv der hvor det er et eget gravferdskapell eller det er avstand fra seremonilokale til gravplass, forrettes henimot 90% av gravferdene etter Dnk's ordning.
- Det er lang tradisjon for at kirken forvalter gravferdsforvaltningen også for andre livssyn, og dette har ikke vært noen utbredt problemstilling.

- Det er samlet stor kompetanse i de kirkelige miljøene når det gjelder både de rent faglig-tekniske spørsmål og i spørsmål som gjelder omgang med folk som sliter med sorg og savn. Ikke minst i årene siden 1997 er det foretatt en omfattende skoloring av ansatte og en bedring av kirkegårdsansattes arbeidsvilkår.
- Brukertilfredsheten med gravferdstjenesten er veldig god i henhold til en undersøkelse som TNS Gallup gjorde i 2004. Det samstemmer også godt med det inntrykk vi sitter med lokalt, nemlig at folk synes kirken gjør en god jobb, og at klagen ikke går på manglende nøytralitet eller syn for andre gravskikker. Tvert om har kirken fått mange gode tilbakemeldinger fra både hinduer, muslimer og humanetikere for hvordan det jobbes for en felles verdig gravplass.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- 8.1 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret 3 stemmer
- 8.2 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- 8.3 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- 8.4 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Flertallsinnstilling (3 stemmer, SV, Venstre, FrP, for alternativ 8.1)

Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.

Kulturhistoriske/verneverdige kirkebygg likestilles med andre kulturhistoriske/ verneverdige bygg/anlegg som alt i dag har statlige ordninger for støtte til vedlikehold. Hvis denne ordningen er for dårlig bør den ses på for eventuell oppdatering.

Mindretallsinnstilling (2 stemmer, en stemme for svaralternativ 8.2, Høyre, og en for svaralternativ 8.3, DnA)

Det har alltid vært soknet eller bygda som eide sin egen kirke og kirkegård, og ingen ting tilsier at dette ikke skal være slik i fremtiden, uavhengig av relasjonen mellom kirke og stat. Formannskapsloven av 1837 anga oppgaven "å være bestyrer i kirkekassen" som en av de fremste, altså å være administrasjon for den lokale kirke. Selv om forholdene nå er annerledes så er det likevel et grunnfestet prinsipp som ble utredet både i 1989 (kirkelovutvalget) og fastsatt i kirkelov og gravferdslov i 1996.

At det økonomiske ansvaret fortsatt bør ligge i eierkommunene begrunnes i at kirkene er en del av lokalsamfunnet og slik sett er en del av den felles oppgave ethvert lokalsamfunn har. Dette understrekes også ved at alle modellene i Gjønnesutvalget ønsker at Den norske kirke skal være en folkekirke, altså en kirke som skal ha et nært forhold til folk flest på et hvert sted.

Ut over det ganske land har mange – kan skje de fleste - et forhold til sin lokale kirke. Det behøver ikke være sterkt religiøst begrunnet, men kan være kulturhistorisk forankret eller forbundet med sentrale begivenheter i lokalsamfunnet. Kirkene representerer mange steder et av de få bygg som lokalsamfunnet har å vise til fra en annen tid, og representerer i seg selv eller ved stedet den står på som oftest en mer enn 1000-årig kulturhistorisk sammenheng. De står ofte også som landemerker i kulturlandskapet. Derfor er det etter vår mening naturlig at kommunen har det økonomiske ansvaret for bygging og vedlikehold av kirker, likesom enhver kommune har et engasjement overfor andre lokale trossamfunn.

Vi finner det naturlig at også Staten er med i finansieringen av de lokale kirker og driften av dem, ikke bare de automatisk fredede kirkene, men alle kirkene. Ved at kirkefinansieringen legges til kommunene vil Staten kunne gi tilskudd gjennom rammefinansieringen på en slik måte at det foretas en relativ utjevning. Det er en kjent sak at det finnes små kommuner med uforholdsmessig mange og vedlikeholdskostbare kirker.